

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 155/24

Λουξεμβούργο, 2 Οκτωβρίου 2024

Αποφάσεις του Γενικού Δικαστηρίου στις υποθέσεις T-797/22 | Ordre néerlandais des avocats du barreau de Bruxelles κ.λπ. κατά Συμβουλίου, T-798/22 | Ordre des avocats à la cour de Paris και Couturier κατά Συμβουλίου και T-828/22 | ACE κατά Συμβουλίου

Περιοριστικά μέτρα λόγω του πολέμου στην Ουκρανία: η απαγόρευση παροχής νομικών συμβουλών προς τη Ρωσική Κυβέρνηση και τις οντότητες που έχουν την έδρα τους στη Ρωσία είναι έγκυρη

Το Γενικό Δικαστήριο επιβεβαιώνει εκ νέου τη σημασία του θεμελιώδους δικαιώματος κάθε προσώπου να συμβουλευέται δικηγόρο όσον αφορά τη διεξαγωγή, την αποτροπή και την προπαρασκευή ένδικης διαδικασίας και διαπιστώνει ότι το συγκεκριμένο δικαίωμα δεν θίγεται από την προσβαλλόμενη απαγόρευση

Το 2022, ως απάντηση στην κλιμάκωση της ρωσικής επίθεσης κατά της Ουκρανίας, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης έλαβε σειρά περιοριστικών μέτρων με σκοπό να ασκηθεί πίεση στη Ρωσία προκειμένου αυτή να τερματίσει τον επιθετικό πόλεμο που διεξάγει. Μεταξύ των μέτρων καταλέγεται η απαγόρευση παροχής υπηρεσιών νομικών συμβουλών¹.

Υπό την επιφύλαξη ορισμένων εξαιρέσεων και απαλλαγών, οι εν λόγω πράξεις απαγορεύουν σε κάθε πρόσωπο το οποίο δύναται να παρέχει υπηρεσίες νομικών συμβουλών (και το οποίο ασκεί το επάγγελμα, ιδίως, εντός της Ένωσης) να παρέχει τέτοιες υπηρεσίες στη Ρωσική Κυβέρνηση και στα νομικά πρόσωπα, στις οντότητες ή στους φορείς που έχουν την έδρα τους στη Ρωσία. Η απαγόρευση έχει ως σκοπό να εντείνει περαιτέρω την πίεση που ασκείται στη Ρωσία.

Βελγικοί δικηγορικοί σύλλογοι, μεταξύ των οποίων ο Ordre néerlandais des avocats du barreau de Bruxelles [Ολλανδόφωνος Δικηγορικός Σύλλογος Βρυξελλών], Βέλγοι Δικηγόροι, ο Ordre des avocats à la cour de Paris [Δικηγορικός Σύλλογος Παρισιών] και ένα εκ των μελών του, καθώς και η ένωση Avocats Ensemble (ACE), προσέφυγαν ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ζητώντας την ακύρωση της συγκεκριμένης απαγόρευσης. Κατά τους προσφεύγοντες, η απαγόρευση στερείται αιτιολογίας και προσβάλλει τα θεμελιώδη δικαιώματα που διασφαλίζουν την πρόσβαση στις παρεχόμενες από δικηγόρο νομικές συμβουλές, το επαγγελματικό απόρρητο του δικηγόρου, το καθήκον ανεξαρτησίας του δικηγόρου και τις αξίες του κράτους δικαίου, ενώ επίσης παραβιάζει τις αρχές της αναλογικότητας και της ασφάλειας δικαίου.

Το Γενικό Δικαστήριο **απορρίπτει τις τρεις προσφυγές.**

Υπενθυμίζει ότι **κάθε πρόσωπο έχει το, αναγνωρισμένο από τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δικαίωμα αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, το οποίο περιλαμβάνει το δικαίωμά του να συμβουλευέται δικηγόρο και να του αναθέτει την εκπροσώπησή του στο πλαίσιο ενεστώσας ή μελλοντικής ένδικης διαφοράς. Το δικαίωμα αυτό δεν θίγεται από την επίμαχη απαγόρευση.**

Το Γενικό Δικαστήριο διευκρινίζει συναφώς ότι η γενική απαγόρευση παροχής υπηρεσιών νομικών συμβουλών

προς τη **Ρωσική Κυβέρνηση** και προς **νομικά πρόσωπα**, οντότητες και φορείς που **εδρεύουν στη Ρωσία** δεν αφορά τις υπηρεσίες νομικών συμβουλών που παρέχονται **σε σχέση με δικαστική ή διοικητική διαδικασία ή με διαδικασία διαιτησίας**. Ως εκ τούτου, η απαγόρευση ισχύει μόνον για την παροχή νομικών συμβουλών που δεν **συνδέονται με ένδικη διαδικασία**. Το Γενικό Δικαστήριο επισημαίνει επίσης ότι οι **νομικές συμβουλές που παρέχονται σε φυσικά πρόσωπα** δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της απαγόρευσης.

Όσον αφορά τις παρεκκλίσεις² από την απαγόρευση, το Γενικό Δικαστήριο εκτιμά ότι **δεν συνεπάγονται**, αφ' εαυτών, **επέμβαση** στην προστασία του επαγγελματικού απορρήτου του δικηγόρου. Διευκρινίζει, πάντως, ότι τα κράτη μέλη οφείλουν, κατά τον καθορισμό των όρων εφαρμογής των διαδικασιών εξαιρέσεως, να **μεριμνούν για την τήρηση** του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων.

Υπενθυμίζοντας παράλληλα τη σημασία της ανεξαρτησίας του δικηγόρου για τη διασφάλιση του δικαιώματος των πολιτών σε πραγματική προσφυγή, εντός πλαισίου συνδεδεμένου με ένδικη διαδικασία, το Γενικό Δικαστήριο τονίζει ότι η επίμαχη απαγόρευση δεν έχει εφαρμογή στις παρεχόμενες από δικηγόρο υπηρεσίες νομικών συμβουλών οι οποίες συνδέονται με ένδικη διαδικασία και **δεν συνεπάγεται, επομένως, καμία επέμβαση** στην ανεξαρτησία του δικηγόρου.

Το Γενικό Δικαστήριο προσθέτει ότι η θεμελιώδης αποστολή του δικηγόρου για τον σεβασμό και την προάσπιση του κράτους δικαίου μπορεί να **υπόκειται σε περιορισμούς**. Πράγματι, η αποστολή αυτή μπορεί να αποτελεί αντικείμενο **περιορισμών δικαιολογούμενων** από σκοπούς γενικού συμφέροντος τους οποίους επιδιώκει η Ένωση, **υπό την προϋπόθεση** ότι οι περιορισμοί αυτοί δεν συνιστούν, σε σχέση με τον επιδιωκόμενο σκοπό, δυσανάλογη και ανεπίτρεπτη επέμβαση η οποία θίγει την ίδια την ουσία της αποστολής που ανατίθεται στους δικηγόρους υπό κράτος δικαίου.

Κατά το Γενικό Δικαστήριο, η επίμαχη απαγόρευση, όπως οριοθετείται από τις διατάξεις περί εξαιρέσεων και απαλλαγών, **επιδιώκει σαφώς σκοπούς γενικού συμφέροντος, χωρίς να θίγει την ουσία της θεμελιώδους αποστολής των δικηγόρων εντός μιας δημοκρατικής κοινωνίας**.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προσφυγή ακυρώσεως αποσκοπεί στην ακύρωση πράξεων των οργάνων της Ένωσης που αντιβαίνουν στο δίκαιο της Ένωσης. Υπό ορισμένες προϋποθέσεις, τα κράτη μέλη, τα όργανα της Ένωσης και οι ιδιώτες μπορούν να ασκήσουν προσφυγή ακυρώσεως ενώπιον του Δικαστηρίου ή του Γενικού Δικαστηρίου. Αν η προσφυγή είναι βάσιμη, η πράξη ακυρώνεται. Το καθού όργανο της Ένωσης οφείλει να καλύψει το ενδεχόμενο κενό δικαίου που δημιουργεί η ακύρωση της πράξεως.

ΥΠΕΝΘΥΜΙΣΗ : Κατά της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου και εντός δύο μηνών και δέκα ημερών από της κοινοποιήσεώς της μπορεί να ασκηθεί αναίρεση ενώπιον του Δικαστηρίου, περιοριζόμενη σε νομικά ζητήματα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Γενικό Δικαστήριο.

Το πλήρες κείμενο και, εφόσον υπάρχει, η σύνοψη των αποφάσεων ([T-797/22](#), [T-798/22](#) και [T-828/22](#)) είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής τους.

Επικοινωνία: Jacques René Zammit ☎ (+352) 4303 3355.

Στιγμιότυπα από τη δημοσίευση της αποφάσεως διατίθενται από το «[Europe by Satellite](#)» ☎ (+32) 2 2964106

Ακολουθήστε μας!

¹ Το Συμβούλιο επέβαλε τη συγκεκριμένη απαγόρευση με τον [κανονισμό \(ΕΕ\) 2022/1904](#) του Συμβουλίου, της 6ης Οκτωβρίου 2022, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 833/2014 σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω ενεργειών της Ρωσίας που αποσταθεροποιούν την

κατάσταση στην Ουκρανία, με τον [κανονισμό \(ΕΕ\) 2022/2474](#) του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2022, για την τροποποίηση του κανονισμού 833/2014, και τέλος με τον [κανονισμό \(ΕΕ\) 2023/427](#) του Συμβουλίου, της 25ης Φεβρουαρίου 2023, για την τροποποίηση του κανονισμού 833/2014.

² Πρόκειται για διατάξεις περί εξαιρέσεως οι οποίες επιτρέπουν στις αρμόδιες αρχές να αίρουν την απαγόρευση σε επακριβώς καθορισμένες περιπτώσεις. Οι εν λόγω αρχές διαθέτουν περιθώριο εκτιμήσεως ως προς τους όρους βάσει των οποίων μπορεί να διατυπωθεί, να υποβληθεί και να εξετασθεί μια αίτηση εξαιρέσεως.